

FILMSKA KRITIKA: Šanghaj

Zgodba o štirih generacijah romske družine

8. oktober 2012

Ljubljana - MMC RTV SLO

Marko Naberšnik je tudi v svojem drugem celovečercu posegel po literarni predlogi Ferija Lainščka in ustvaril topel in zelo gledljiv film *Šanghaj*.

Zgodba pripoveduje o štirih generacijah romske družine Mirga, ki se preseli v Slovenijo in si v Prekmurju pod vodstvom Lutvije Belmonda (**Visar Vishka**) zgradi vas Šanghaj. Osrednji del zgodbe tako pripada ravno njegovi generaciji in življenju v novonastali vasi. Belmondo postane njen vodja, ki si gradnjo lahko privošči s prihodki od tihotapljenja. Življenjske razmere se precej porušijo z razpadom Jugoslavije, ko orožje postane glavno blago tihotapljenja.

Belmondo kot otrok zagleda sliko Šanghaja, ki se mu za večno vtisne v spomin. Zato se odloči, da bo svojo vas poimenoval po tem kitajskem mestu. Foto: Uradna stran filma

V dve uri dolg film je težko stlačiti štiri generacije, ogromno likov s svojimi opredeljujočimi lastnostmi in stranskimi zgodbami, a Naberšniku to uspe. Zaradi strukture filma razumljivo prvim generacijam nameni manj minut, a dovolj, da spoznamo karakter Lutvijevega očeta Ujaša (**Senad Bašić**) in njegove razloge, da sprva zapusti družino. To pa je bil tudi glavni vzvod, da se je družina pozneje preselila v Prekmurje.

Govorni jezik je večinoma romščina, kar filmu daje avtentični čar. Zaradi razpršenosti lokacij slišimo še srbohrvaščino, italijanščino ter slovenščino, seveda z nepogrešljivim prekmurskim narečjem. Igralci, ki v veliki večini prihajajo s področja nekdanje Jugoslavije, so svoje delo opravili zelo dobro. To še posebej velja za Makedonca Vishko. Upodobil je odločnega vodjo Šanghaja, ki naredi vse, kar je v njegovi moči, da bi poskrbel za svojo družino. Tako tisto, ki živi v njegovi hiši, kot tisto "širšo", ki sestavlja naslovno vas. Vishka je prepričljiv, predvsem z obrazno mimiko, ko gledalcu da vedeti, da se za kamenim obrazom skriva marsikatero čustvo.

Napredek v vasi je zagotovljen tudi zaradi Belmondovega druženja s policistom (Bojan Emeršič). Foto: Uradna stran filma

Ravno ta skrb za družino v povezavi z dejavnostmi, ki kršijo zakon, me spomni na *Botra*, klasično pripoved o mafijski družini. A to je le asociacija, *Šanghaj* seveda ni pripoved o boju med mafijskimi družinami, ampak v osnovi je (prav tako) trud vodje, da poskrbi za svojo družino.

Šanghaj je topel in mehak film, ki se odlikuje z odlično fotografijo. Lepa narava in v njej izbrane lokacije upodobljene s toplo barvo filmu dajejo mehko, romska glasba pa narekuje ton celotnemu izdelku.

Belmondovo ženo je upodobila Nemka turških korenin Asli Bayram, leta 2005 je bila razglašena za mis Nemčije. Foto: Uradna stran filma

Zaradi časovno razvlečene literarne predloge je težko izbrati tiste elemente, ki film delajo kot tekočo in samostojno enoto, hkrati pa delajo like "žive". Naberšniku je ta naloga odlično uspela, kar so ne nazadnje opazili tudi na prestižnem festivalu v Montrealu. Seveda več desetletij zbitih v dve uri prinaša tudi nekaj slabosti (kot je, denimo, pomanjkanje enotnosti dogajanja), a *Šanghaj* je pod črto zelo dober film, zaradi česar lahko z velikim upanjem pričakujemo naslednji Naberšnikov izdelek.

Ocena: +4, piše: Slavko Jerič